

שקלא וטריא

סכום על דף היומי

לעלו נשמת
דינה ליבא בת עטל ז"ל
עובדיה חיים בן רחל ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה מתקיימין
אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן
(שמערי שיתקיים תורתו) שנאמר
(משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא)

קידושין בז

(דחיה):

1. מאי מושכר - מושכר למעשר.

2. אי בעית אימא שאני ר' עקיבא דיד עניים הוה. הואיל והיה גבאי עניים הרי הוא כידם של עניים.

קנין 'אגב' כפי תשלומי הדמים

אמר רבא לא שנו שעל ידי חזקה קרקע קונה את מטלטלין אלא שנתן דמי כולן אבל לא נתן דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו. תניא כוותיה דרבא:

יפה כח הכסף מכח השטר וכח השטר מכח הכסף:

יפה כח הכסף: שהכסף פודין בו הקדשות 'ונתן הכסף וקם לו' ומעשר שני 'וצרת הכסף' מה שאין כן בשטר.

יפה כח השטר: שהשטר מוציא בבת ישראל מה שאין כן בכסף.

יפה כח שניהם (כסף ושטר) מכח חזקה, וכח חזקה מכח שניהם:

יפה כח שניהם ששניהם קונים בעבד עברי מה שאין כן בחזקה.

יפה כח חזקה שחזקה מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהם קנאם כולם במהק"א דברים אמורים שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו.

מסייע ליה לשמואל - דאמר מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה את כולן.

אמר רב אחא בריה דרב איקא תדע שאילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד ואמר ליה 'קני' מי לא קני?!

(דחיה) א"ל מי דמי התם איגודו בידו הכא אין איגודו בידו.

איכא דאמרי אמר רב אחא בריה דרב איקא תדע דלא קני אילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד ואמר לו 'זו קני' מי קני את השאר?! הרי אמר 'זו', וה"ה לגבי חזקה קרקע מכיוון ששאר קרקעות אינן נמכרות עמה.

(דחיה) מי דמי התם גופים מוחלקים וכי אמר ז', מתכוון לזו ולא לאחרת, הכא סדנא דארעא חד הוא שכולה מחוברת.

גלגול שבועה - איסורה וממון

להלן יתבאר המקור של דין גלגול שבועה שהוא משבועת סוטה, שאחד מהשבועות שהכהן משיבע את האשה הוא שלא זנתה בשעה שהייתה ארוסה, והגמרא מכריחה שלא יתכן להשיבע על זמן האירוסין לולא שיתגלגל עליה שבועה על תקופת נישואין.

מנין לגלגול שבועה מן התורה? שנאמר ואמרה האשה אמן אמן - ותנן על מה היא אומרת אמן אמן:

אמן על האלה 'ירכך נופלת' אמן על השבועה שמשביעה הכהן שלא נטמאת.

אמן אם מאיש זה אמן אם מאיש אחר.

אמן שלא סטייתי ארוסה, ונשואה, ושומרת יבם וכנוסה.

קעת הגמרא מוכיחה שא"א להיות על אירוסין:

גמליאל וזקנים שהיו באים בספינה וכו' וקריאת שם דתתם היינו שם בעלים שיבררו הבעלים למי יתנום דהיינו ביעור אבל לא היה חושש לא לקבוע מקום ולא להזכיר סכום שהיה יודע בודאי שלא יאכלו ממנו בני ביתו שכבר הזהירים שלא יאכלו כי לא היה מתוקן וא"ת למה אינו מזכיר תרומה גדולה בההוא מעשה דרבן גמליאל (1) וי"מ משום דחטה אחת פוטרת את הכרי מה"ת ושמה הפרישה קודם שיצא מביתו כדי לצאת ידי איסורא דאורייתא ונתנה לכהן ולא נהירא וכי לא היה לו לרבן גמליאל לחוש לאיסורא דרבנן. (2) וי"מ דלהכי לא הזכיר תרומה גדולה לפי שאינה חייבת בביעור אבל קשה דע"כ תרומה גדולה חייבת היא בביעור כדקתני במתני' דמעשר שני שהבאתי לעיל כיצד מצות ביעור תרומה נותנה לכהן אלמא חייבת היא בביעור ולכל הפחות מדרבנן... מ"מ הדרא קושיא לדוכתה אמאי לא ביער התרומה וי"ל דודאי תרומה הפריש בעודה בשדה דרגילות הוא להפריש בגורן ואית לן למימר שהפריש בעוד היתה התבואה בגורן מיד אחר המירוח כדאמר התם (ירושל' דמעשרות פ"ג) חזקה לגורן שלא תעקר עד שהפרישו ממנה תרומה גדולה:

תוספות ד"ה במה דברים אמורים שנתן לו דמי כולם. ואם תאמר בלא חזקה נמי קנה מטעם כסף וי"ל דמייירי באתרא דלא קנו בכספא וא"ת ומאי קאמר יפה כח חזקה מכח כסף והלא חזקה אינה מועלת בלא כסף ואומר הר"ח דבמנתה מיהא קנה כולם כשהחזיק באחת מהן בלא כסף וה"ר שמואל מאיברא פי' שנתן דמי כולם כגון שהמוכר היה חייב ללוקח מעות כבב והשתא נוחא דבאותה מעות לא היה קונה כי היכי דלא מצי לקדושי בהן איתתא לפי שהוא מלוה ה"נ לא מצי למיקני בהן קרקע ובהאי נמי איכא יפה כח חזקה שקונה בלא כסף:

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

תא שמע מעשה? ברבן גמליאל וזקנים שהיו באים בספינה שכן רבן

גמליאל ולא נתן רשות לתרום את תרומותיו ומעשרותיו, מכיוון שאסור לחבר להשהות דבר שאינו מתוקן תחת ידו, ולכך רצה לתקן את זה: אמר להם רבן גמליאל לזקנים:

עישור שאני עתיד למוד נתון לו ליהושע בן חנינא שהיה לוי ומקומו מושכר לו ר"ל נתן לו ר' יהושע מעות להשכיר ממנו מקומו, וקנה המטלטלים (פירות) 'אגב' קרקע.

ועישור אחר, שהיתה שנת מעשר עני. שאני עתיד למוד נתון לו לעקיבא בן יוסף.

שהיה גבאי צדקה, כדי שיזכה בו לעניים ומקומו מושכר לו.

ש"מ בעינן צבורים בה - שאמר 'מקומו' ולא מקום אחר.

(דחיה) שאני התם כי היכי דלא ליטרחינהו להוציא משם כל זמן שרצו להניחו שם.

ת"ש דאמר רבא בר יצחק אמר רב שני דינים חלוקין בשטרות הן:

(1) זכנו בשדה זו לפלוני וכתבו לו את השטר לראיה חוזר בשטר, אם אינו רוצה שתהא בידו לראיה, ואינו חוזר בשדה.

ע"מ שתכתבו לו את השטר: חוזר בין בשטר בין בשדה.

ורב חייא בר אבין אמר רב הונא מוסיף עוד דין בשטרות:

(3) אם קדם מוכר, קודם שעשו את הקנין, וכתב לו את השטר, כאותה ששנינו כותבים שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו, כגון שאמר לו קני קרקע זו בחזקה והשטר עמה, כיון שהחזיק עמו בקרקע נקנה שטר בכל מקום שהוא.

שמע מינה לא בעינן צבורים בה.

(קושיא) שאני שטר דאפסירא דארעא הוא!

(תירוץ) והא עלה קתני זו היא ששנינו נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה ש"מ לא בעינן צבורים בה ש"מ.

האם צריך לומר אגב בכדי שהקנין יחול

איבעיא להו מי בעינן 'אגב' ר"ל שייאמר 'קני קרקעי וקני מטלטלין אגבה' או

לא?

ת"ש דקתני כל הני ברייתות לעיל ולא קתני שייאמר אגב.

(דחיה) ולטעמין קני שצריך לומר לאדם הזוכה בעבורו לקנותו מי קתני?! אלא עד דאמר קני, הכא נמי עד דאמר אגב.

והלכתא צבורים לא בעינן אגב וקני בעינן.

דין על כמה סוגי קנין 'אגב'

איבעיא להו שדה במכר ומטלטלין במתנה מהו?

ת"ש עישור שאני עתיד למוד נתון ליהושע ומקומו מושכר לו ש"מ.

איבעיא להו שדה לאחד ומטלטלין לאחר מהו דהיינו שאמר לבעל השדה

קנה השדה לעצמך ואגבה יקנו מטלטלים לפלוני.

ת"ש עישור שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף כדי שיזכה בו

לעניים ומקומו מושכר לו דהיינו השכירות נחשב למכר והמעשר היה במתנה.

תוספות ד"ה מעשה ברבן גמליאל וזקנים. פי' בקונטרס רבן גמליאל לא תרם ושכח ולא נתן רשות לתרום והיה ממחר לתרום בעודו בספינה שהיה ירא שמא יאכלו בני אדם ממנו ויסמכו עליו וסבורים שתרם דחזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן וקשה דא"כ מה היה מועיל תיקון אדרבה גרע טפי שמא יאכלו בני ביתו הכל ואף העישור עצמו מיהו יש לתרץ כן שלא היה לו חששא בכך שהיה הרבה תבואה בכרי והיה יודע שלא יאכלו בני ביתו הכל קודם שיבא ומן המותר יפריש מעשר. ומיהו קשה איך יצא מביתו עד שלא תיקנו ושלא הודיעם שאינו מתוקן והא אמרין חזקה על חבר שאין מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן ועוד קשה למה היה צריך ליתן להם ולהשכיר להם מקום בקריאת שם סגי ועוד קשה והלא לא עשה כלום כיון שלא אמר שישא מעושר ועוד היה לו לפרש כמה מעשר כי ההיא דהלוקח יין מבין הכותים (דמאי פ"ז מ"ד) דאמר עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ועוד קשה [דבסיפא] תני א"ר יהושע תרומת מעשר שאני עתיד למוד נתון לר' אלעזר בן עזריה שהיה כהן למה הצורך לזה והלא לא היה לו לירא שמא יאכלו בני ביתו ממנו שהרי התבואה היתה בבית רבן גמליאל ולא היו יודעים שנתנו לו [יש להקשות הרי תיקן בשביל בני ביתו של ר"ג - מהרש"א] ועוד קשה כיון שלא קבע מקום לצפונה או לדרומו מה הועיל בהפרשתו... ואמר ר"ת ששעת הביעור היה שהיה צריך לבער מעשרותיו מתוך ביתו וליתנם לבעליהן וכן משמע בתוספתא דמסכת מעשר שני דקתני כיצד מצות ביעור נותנין תרומה ותרומת מעשר לכהן מעשר ראשון ללוי מעשר שני ומעשר עני לעני ומתבערין ב"מ וכו' אמר הבורים נותנים לכהן תרומה וקתני בתר הכי מי שהיו פירותיו צבורים ורוחקים ממנו צריך לקרות להם שם ומעשה ברבן

קידושין בז

האי ארוסה היכי דמי:

(1) **אילימא דקני וקא משקי לה כשהיא ארוסה –**

(דחיה) והתנן ארוסה ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה, שהיא גרמה לעצמה, שהרי כתוב תחת אישך אמר רחמנא וליכא.

(2) **אלא דקני לה כשהיא ארוסה ונסתרה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא נשואה.**

(דחיה) מי בדקי לה מיא על סתירת אירוסין: ^{קב}ונקה האישי מעון אמר רחמנא: בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקים את אשתו אין איש מנוקה מעון. כגון שבה עליה שנסתרה, אין המים בודקים את אשתו.

(מסקנא) **אלא ע"י גלגול**, דהיינו שקינא לה בנישואין ונסתרה, והוא משביעה גם על האירוסין. [אכן יש שמבארים ששייך להשביע באירוסין בלי לגלגל שבועה, דהיינו שקינא לה ובא עליה באירוסין ('תחת איש'), ולאחר מכן נשאת ונסתרה, מ"מ עולא לא סובר ק.].

[עד כאן דף כז עמוד ב]